

Cultureel burgerschap

Door *Werner van de Vrede*, redacteur Vakblad

Sociaal Werk

In de vorige eeuw werd burgerschapsvorming gezien vanuit het gezichtspunt van sociaal burgerschap. Vanaf het jaar 2000 heeft er een verschuiving plaatsgevonden

naar cultureel burgerschap, waarbij de nadruk meer ligt op zingeving en identiteit. Er zijn twee tegenstrijdige visies op cultureel burgerschap: een cultuurnationalistische visie, gericht op assimilatie in de dominante cultuur, en een cultuurpluriformistische visie, gericht op inclusie en meerstemmigheid. In zijn proefschrift onderzoekt Sharog Heshmat Manesh aan de hand van drie casestudies hoe cultureel ondernemende professionals culturele burgerschapsvorming van onderaf ondersteunen. Deze 'CO-professionals' moeten hierbij vaak laveren tussen de politieke eisen van subsidieverstrekkers, de behoeften van hun publiek en hun eigen overtuigingen. De CO-professionals zijn vaak gedreven en werken enigszins activistisch vanuit een cultuurpluriforme visie, waarin zowel het exclusief nastreven van de traditionele cultuur van herkomst als het totaal opgaan in een Nederlandse monocultuur wordt overstegen.

Heshmat Manesh benoemt de eigenschap 'getuige zijn' als een belangrijke competentie, die vaak over het hoofd wordt gezien. Een getuige is iemand die de (politieke) actualiteit waarneemt en hiervan getuigenis aflegt. Een sociale professional die deze rol aanneemt handelt niet vanuit distantie, maar neemt de persoonlijke ervaring mee en durft positie in te nemen bij ethische en maatschappelijke kwesties. Door de toenemende

dominantie van het cultuurnationalistische vertoog komen burgerschapsrechten onder druk te staan, aldus de auteur. Het is van belang dat agogische opleidingen dit gevaar onderkennen en ruim baan bieden aan het versterken van competenties van CO-professionals die actief bijdragen aan inclusieve en pluriforme cultuurontwikkeling. Het proefschrift is een interessante en waardevolle bijdrage aan het denken over burgerschapsvorming. Hopelijk vallen Maneshes aanbevelingen in vruchtbare aarde.

Heshmat Manesh, S. (2022).

Balanceren tussen publiek en politiek: de competenties van de cultureel ondernemende professional en processen van burgerschapsvorming.

SWP (336 pp., €49, 50)